

نتیجه برد - برد

عباس جبالبازری؛ عضو هیئت‌رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان معتقد است که عمل به مسئولیت اجتماعی باعث احساس رضایت‌مندی از زندگی خواهد شد. وی تأکید نمود که همه ما سوار بر یک کشتی هستیم و سرنوشتمان به هم گره خورده است، پس توجه ویژه به این موضوع از اهمیت زیادی برخوردار است. او می‌گوید سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی باید در کنار برنامه‌های تولیدی و تجاری خود، برنامه عمل به مسئولیت اجتماعی را داشته باشند و برای وصول به اهداف مربوطه تلاش نمایند زیرا که شناخته شدن به‌عنوان یک کسب‌وکار مسئول، خود یک نتیجه برد - برد است. وی ضمن اشاره به مسائل زیست‌محیطی تأکید می‌کند که برای تحقق تعادل بین حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیست در جریان سرمایه‌گذاری‌ها، سازمان‌های متولی باید ابتدا مناطق قابل سرمایه‌گذاری در کشور را تعریف و تعیین کنند تا سرمایه‌گذاران بر مبنای این تعاریف، برنامه‌ریزی و حرکت نمایند، متأسفانه این سازمان‌ها (محیط‌زیست و منابع طبیعی) کار را به‌صورت ریشه‌ای انجام نداده‌اند و دچار روزمرگی شده‌اند. از شما دعوت می‌شود مشروح این گفت‌وگو را در ادامه مطالعه نمایید.

مسئولیت اجتماعی ورود کنند و در حد توان خود در هر دو زمینه کمک به کادر درمان و خدمات‌رسانی و کمک به افرادی که بیکار شده‌اند و درآمدی ندارند و همچنین افرادی که اجازه‌نشین هستند، چاره‌ساز باشند.

◀ مهم‌ترین مزیت مسئولیت اجتماعی در شرکت‌ها و بنگاه‌ها چیست؟

ما باید به یک موضوع، خیلی خوب توجه کنیم، این‌که بنگاه‌های اقتصادی ابتدا باید به یک سودآوری برسند، به عبارتی اولین وظیفه یک بنگاه اقتصادی این است که سودآور باشد تا بتواند روی پای خود بایستد و بر مبنای آن خلق ارزش کند و سیستم خود را حفظ نماید. به‌طور طبیعی زمانی که بنگاه به سودآوری می‌رسد،

◀ به نظر شما در شرایط موجود مهم‌ترین مسئولیت اجتماعی فردی و جمعی چیست؟

در حال حاضر بحران بیماری کرونا در دنیا و در کشور ما شرایط خاصی را به وجود آورده و باعث شده که افراد زیادی در جامعه درگیر بیماری شوند و عده‌ای نیز کسب‌وکارشان تحت تأثیر قرار گیرد و به دنبال آن با مشکل کاهش درآمد و در مواردی با بیکاری رو به رو شوند. از طرف دیگر سازمان‌هایی که در حال ارائه خدمات مربوط به بیماری هستند از جمله کادر پزشکی و پرستاران مشکلات خاص خود، به‌ویژه در زمینه تأمین مالی جهت پوشش هزینه‌های بیماران را دارند؛ لذا در این شرایط اشخاصی که توان دارند، فارغ از نوع نگاه خود و نگاه به بحث‌های سیاسی، می‌توانند به حوزه

اجتماعی داشته باشد و بخشی از درآمد خود را در راستای مسئولیت اجتماعی هزینه نماید. به‌طور مثال ممکن است کسی در امر مدرسه‌سازی و امور فرهنگی وارد شود و دیگری به افراد ناتوان مساعدت نماید.

به‌طور کلی مزیت عمل به مسئولیت اجتماعی برای یک بنگاه، یک نتیجه برد - برد است؛ زیرا جامعه متوجه می‌شود که بنگاه‌های اقتصادی صرفاً به دنبال درآمد نیستند، بلکه اگر بنگاه اقتصادی رشد و توسعه پیدا کند و سودآور باشد حتماً بخشی از سود خود را در زمینه‌های عام‌المنفعه و نیز کمک به نیازمندان مصرف می‌کند.

◀ در خصوص تعادل میان دغدغه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیست چه نقطه نظرانی را ارائه می‌نمایید؟

به‌عنوان یک اصل، فعالیت‌های اقتصادی که به محیط‌زیست آسیب می‌رساند نباید شروع شود. مسئله‌ای که وجود دارد این است که اگر قرار است ما به یک نقطه مطلوبی برسیم، اولاً باید سازمان‌های محیط‌زیست و منابع طبیعی، زون‌های

به‌عنوان یک اصل،
فعالیت‌های اقتصادی
که به محیط‌زیست
آسیب می‌رساند
نباید شروع شود.
مسئله‌ای که وجود

دارد این است که اگر
قرار است ما به یک
نقطه مطلوبی برسیم،
اولاً باید سازمان‌های
محیط‌زیست و منابع
طبیعی، زون‌های
سرمایه‌گذاری را با
توجه به نوع فعالیت
تعریف کنند

وظیفه‌ای که به دوش مدیران یا صاحبان سرمایه آن قرار می‌گیرد این است که در فعالیت‌های عام‌المنفعه و اجتماعی شرکت کنند؛ به این دلیل که ما همه سوار بر یک کشتی هستیم و سرنوشتمان به هم وابسته است. نمی‌شود در یک جامعه شخصی در رفاه باشد و همسایه، هم‌وطن و شهروند دیگری در گرفتاری. انسان اگر یک حداقلی از عواطف را داشته باشد برای او قابل قبول نیست که خودش در رفاه باشد و دیگری در آن جامعه مشکل داشته باشند. به‌طور کلی جامعه خوشبخت با رضایت نسبی، جامعه‌ای است که همه آدم‌ها در هر طبقه‌ای، از سطح رفاه در آن جامعه برخوردار باشند. به‌طور طبیعی تأمین بخشی از این سطح رفاه با دولت است و بخشی نیز با بنگاه‌های اقتصادی است که باید به مسئولیت اجتماعی خود عمل کرده و آن را به‌عنوان یک وظیفه در نظر بگیرند. هر بنگاه اقتصادی در کنار تعیین اهداف خود در مورد مسائل و برنامه‌های مختلف، باید یک برنامه به‌صورت خاص برای مسئولیت

طبیعی می‌تواند مخرب باشد. متأسفانه در کشور ما سازمان‌های متولی این بحث، کار را به‌صورت ریشه‌ای انجام نداده‌اند؛ یعنی از نظر بنده سازمان‌های محیط‌زیست و منابع طبیعی به‌جای این‌که روزمرگی کنند، باید مناطق قابل سرمایه‌گذاری را تعریف نمایند و برنامه مدون جهت ارائه به سرمایه‌گذاران داشته باشند. البته در مناطق معدنی، شرایط فرق می‌کند، اگر معدنی که ایجاد می‌شود روی زون گیاهی یا زون آب باشد، باید برنامه‌ریزی‌های فنی بنگاه اقتصادی به‌صورتی باشد که آسیب‌ها به حداقل برسد.

◀ به نظر شما کدام سطح از مسئولیت اجتماعی در پاسخ به انتظارات جامعه در بالاترین سطح مسئولیت قرار دارد؟

سؤال سختی است، به‌طور نسبی مسئله‌ای که مهم است آموزش است و دوم این‌که بتوانیم در جامعه عدالت را رعایت کنیم، چرا که فاصله طبقاتی و دسترسی به استفاده از امکانات آن‌قدر زیاد است که یک نفر در شهر تهران به حداکثر امکانات دسترسی دارد و نفر دیگری در شهرستان قلعه گنج به پنج درصد امکانات موردنیاز دسترسی ندارد. به نظر بنده دو مورد اساسی که باید به آن توجه کرد، مسائل آموزش و بهداشت است که هر دو در یک راستا هستند.

◀ شناخته شدن به عنوان کسب‌وکار مسئول را در گرو چه اقداماتی می‌دانید؟

یک کسب‌وکار در کنار برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت بنگاه خود از جمله برنامه‌های توسعه اقتصادی، صادرات، آموزش و ... باید به مسئولیت اجتماعی هم به‌عنوان یکی از وظایف و اهداف سازمان خود نگاه کند و

سرمایه‌گذاری را با توجه به نوع فعالیت تعریف کنند؛ برای مثال در استان کرمان سازمان محیط‌زیست می‌تواند زون‌های سرمایه‌گذاری را بدین شکل اعلام نماید؛ مناطق قرمز و غیرقابل سرمایه‌گذاری (به دلیل این‌که با سرمایه‌گذاری در این مناطق گونه‌های جانوری و گیاهی از بین خواهند رفت)، مناطق زرد یا نارنجی با سرمایه‌گذاری مشروط (سرمایه‌گذاری‌های خاص در آنجا انجام شود تا کمتر به محیط‌زیست آسیب بزند)، مناطق سبز که قابل سرمایه‌گذاری هستند.

در مجموع اگر قرار باشد تعادلی بین سه حوزه اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیست برقرار شود، ابتدا باید سازمان محیط‌زیست به‌عنوان سازمان مسئول، مناطق قابل سرمایه‌گذاری در کشور را تعریف کند؛ یعنی مناطق قابل سرمایه‌گذاری، مناطق با امکان سرمایه‌گذاری کمتر و مناطق غیرقابل سرمایه‌گذاری را مشخص نماید. در ادامه سرمایه‌گذاران باید بر مبنای این تعاریف حرکت کنند. اگر به هر دلیلی، ناگزیر لازم است که در جاهایی سرمایه‌گذاری شود که بیم آسیب زدن به محیط‌زیست می‌رود، سرمایه‌گذار شرایطی از جمله استفاده از سیستم‌های حفاظتی، فیلتراسیون، تصفیه‌خانه و ... را به وجود آورد با این هدف که آسیب ایجاد نشود.

در هر حال محیط‌زیست از ده‌ها نسل قبل به‌عنوان امانت در اختیار ما قرار گرفته است و باید آن را به آیندگان تحویل نماییم. لذا هر آن‌چه باعث آسیب رساندن به آن می‌شود به‌طور

بنگاه‌های اقتصادی باید بخشی از رسالت سازمانی‌شان را در تبلیغاتشان قرار داده و مزایای عمل به مسئولیت اجتماعی را معرفی کرده و بازخوردها و اثرات آن را در جامعه نشان دهند به‌طور کلی در این زمینه باید از لحاظ عاطفی، فرهنگی و تبلیغاتی کار شود تا عمل به مسئولیت اجتماعی در جامعه گسترش یابد.

متناسب با علاقه خود، برنامه‌ریزی، هزینه و عمل نماید.

◀ از دیدگاه شما چگونه می‌توان احساس مسئولیت اجتماعی را در جامعه گسترش داد؟

برای این مهم روش‌های مختلفی وجود دارد، به نظر بنده آموزش این موضوع به افراد جامعه که: «مسئولیت اجتماعی یک نیاز جامعه است» را باید از پایه شروع کرد؛ یعنی از خانواده و مدرسه. در عمل به مسئولیت اجتماعی حس خوبی که به وجود خواهد آمد، باعث ترغیب افراد به نیکوکاری می‌شود. اگر قرار باشد که بنگاه‌ها در زمینه مسئولیت اجتماعی کاری را انجام دهند باید یک جامعه هدف برای خود تعریف کنند و از افرادی برای تحقق این امر استفاده نمایند؛ برای مثال با هماهنگی آموزش و پرورش از دانش‌آموزان برای انجام کار خیر کمک گرفته شود، حسی که در دانش‌آموزان به وجود می‌آید بسیار ارزشمند است. یا در مثالی دیگر، یک بنگاه اقتصادی را که در زمینه رسیدگی به معلولان فعالیت می‌کند در نظر بگیرید، برای این‌که این فعالیت اجتماعی گسترش پیدا کند، آن بنگاه می‌تواند برنامه‌ریزی کند و گروهی از دانش‌آموزان را جهت بازدید از مرکز نگهداری از معلولان برده تا از نزدیک با بچه‌های معلول و شرایط آن‌ها آشنا شوند و به عبارتی حس همدلی به وجود آید.

همچنین بنگاه‌های اقتصادی باید بخشی از رسالت سازمانی‌شان را در تبلیغاتشان قرار داده و مزایای عمل به مسئولیت اجتماعی را معرفی کرده و بازخوردها و اثرات

آن را در جامعه نشان دهند به‌طورکلی در این زمینه باید از لحاظ عاطفی، فرهنگی و تبلیغاتی کار شود تا عمل به مسئولیت اجتماعی در جامعه گسترش یابد.

◀ توضیحات تکمیلی

به‌عنوان صحبت پایانی عرض می‌کنم که مسئولیت اجتماعی و کمک به هم نوع یک وظیفه است که نه تنها دولت و حاکمیت باید به دنبال تحقق آن باشد، بلکه این وظیفه بر دوش تک‌تک افرادی است که امکان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی را دارند و می‌توانند به هم نوع خود کمک کنند. در بحث اقتصادی، همه فعالان و سازمان‌های اقتصادی باید مسئولیت اجتماعی را به‌عنوان یکی از اهداف خود منظور و سعی کنند متناسب با علاقه خود در حوزه‌های مختلف مسئولیت اجتماعی ورود و کمک نمایند. جامعه‌ای بانشاط و خوشبخت است که افراد در آن از یک سطح رفاه نسبی برخوردار باشند. به‌طور طبیعی همه این‌ها وظیفه دولت‌ها نیست و اشخاص هم با توجه به توانایی که دارند می‌توانند در هر زمینه‌ای هرچند کم، گام کوچکی برداشته و کمکی در این راه داشته باشند. اگر به مسئولیت اجتماعی به‌صورت ویژه توجه شود، ناهنجاری‌های جامعه کمتر شده و داستان «بنی‌آدم» اعضای یکدیگرند، شکل اجرایی‌تری را پیدا می‌کند، همه ما سوار بر یک کشتی هستیم و سرنوشتمان به هم گره خورده است و کمک کردن ما به یکدیگر موجب احساس رضایتمندی از زندگی خواهد شد. —○

